

รวมคำบรรยาย

ภาคหนึ่ง สมัยที่ ๗๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ เล่มที่ ๕

บทบรรณาธิการ

คำถาม หนังสือที่โจทก์อ้างเป็นมูลเหตุในความผิดฐานโกงเจ้าหนี้คือหนังสือที่โจทก์ฟ้องจำเลยเป็นคดีแพ่ง หากคดีแพ่งศาลพิพากษายกฟ้อง การกระทำของจำเลยจะเป็นความผิดฐานโกงเจ้าหนี้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาอ้างกล่าวไว้ดังนี้

คำพิพากษานิติบทที่ ๖๑๘๘/๒๕๖๒

หนังสือที่โจทก์อ้างเป็นมูลเหตุฟ้องจำเลยที่ ๑ ในความผิดฐานโกงเจ้าหนี้ คือหนังสือที่โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นลูกหนี้โจทก์จดทะเบียนโอนขายที่ดินให้แก่จำเลยที่ ๒ โดยจำเลยทั้งสองมีเจตนาเพื่อมิให้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ได้รับโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวกลับคืนมาเป็นของโจทก์ เมื่อความปรากฏต่อศาลฎีกาว่าคดีดังกล่าวศาลฎีการับฟังว่าโจทก์จดทะเบียนให้จำเลยที่ ๑ ถือกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินพิพาททั้งหนึ่งและโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทอีกทั้งหนึ่งให้แก่จำเลยที่ ๑ ด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่เพราะถูกจำเลยที่ ๑ ใช้กลฉ้อฉลโจทก์ โจทก์ไม่มีสิทธิเพิกถอนนิติกรรมดังกล่าวและพิพากษายกฟ้องโจทก์ยืนตามศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ผลของคำพิพากษาศาลฎีกาทำให้โจทก์กับจำเลยที่ ๑ มิได้เป็นเจ้าหนี้และลูกหนี้ต่อกัน โจทก์ไม่อยู่ในฐานะเจ้าหนี้ซึ่งเป็นองค์ประกอบความผิดฐานโกงเจ้าหนี้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๐ การกระทำของจำเลยที่ ๑ ที่โอนที่ดินให้แก่จำเลยที่ ๒ ขาดองค์ประกอบความผิดฐานโกงเจ้าหนี้ จำเลยที่ ๑ ไม่มีความผิดตามฟ้อง

คำถาม ปิดล็อกประตูของอาคารชั้นที่อยูในความครอบครองของตนทำให้บุคคลอื่นไม่สามารถเข้าไปยังชั้นที่บุคคลอื่นครอบครองใช้สอยของอาคารได้ เป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของเขาโดยปกติสุขหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษานิติบทวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษานิติบทที่ ๓๖๓๓/๒๕๖๒

โจทก์เป็นผู้ครอบครองอาคารพิพาทชั้น ๓ และชั้น ๔ ซึ่งจำเลยให้โจทก์ใช้สอยอาคารดังกล่าวเป็นที่เก็บสินค้าและสถานประกอบการ เพื่อเป็นการตอบแทนที่โจทก์ออกเงินทดรองให้จำเลยยืมไปชำระหนี้และได้ถอนจำนองจากธนาคาร ต่อมาจำเลยมีหนังสือแจ้งให้โจทก์ขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกไปจากอาคารพิพาท โจทก์มอบหมายให้ทนายความมีหนังสือแจ้งจำเลยว่าโจทก์ยังมีสิทธิอาศัยอยู่ในอาคารพิพาทจนกว่าจำเลยจะชำระหนี้เงินทดรอง

จ่ายค่าไถ่ถอนจำนอง จำเลยปิดล็อกประตูชั้น ๒ ของอาคารพิพาท ซึ่งเป็นทางเชื่อมไปสู่อาคารพิพาทชั้น ๓ และชั้น ๔ อันเป็นทางเชื่อมระหว่างอาคารเลขที่ ๕๔ ที่โจทก์เช่าอยู่ทั้งอาคารไปสู่อาคารพิพาทเลขที่ ๕๖ และมีเพียงประตูชั้น ๒ ที่โจทก์และพนักงานของโจทก์ใช้ผ่านไปสู่ชั้น ๓ และชั้น ๔ ของอาคารพิพาทได้ ทำให้โจทก์และพนักงานของโจทก์ไม่สามารถเข้าไปยังชั้น ๓ และชั้น ๔ ของอาคารพิพาทได้ แม้ประตูชั้น ๒ จะอยู่ในความครอบครองของจำเลยหรือไม่ก็ตาม จำเลยก็ไม่มีอำนาจโดยผลการที่จะปิดล็อกประตูชั้น ๒ ซึ่งเป็นทางเข้าออกทางเดียวทำให้โจทก์และพนักงานของโจทก์ไม่สามารถเข้าไปยังชั้น ๓ และชั้น ๔ ของอาคารพิพาทได้ การกระทำของจำเลยจึงเป็นการล่วงล้ำเข้าไปในอำนาจการครอบครองของโจทก์ ถือได้ว่าจำเลยเข้าไปกระทำการรบกวนการครอบครองสังหาริมทรัพย์ของโจทก์โดยปกติสุขตาม ป.อ. มาตรา ๓๖๒

คำถาม ลูกหนี้จำนองทรัพย์สินของตนเป็นประกันการชำระหนี้มีข้อตกลงว่าหากบังคับจำนองได้เงินไม่พอชำระหนี้ยอมใช้ส่วนที่ขาดจนครบ ดังนี้ ถ้าหนี้ประธานขาดอายุความ ผู้รับจำนองจะบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่จำนองหรือทรัพย์สินอื่นอีกหากได้เงินไม่พอชำระหนี้ ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๑๔๕/๒๕๖๒

ธนาคาร อ. ได้รับชำระหนี้ครั้งสุดท้ายวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๑ ต้องถือว่าลูกหนี้ผิดนัดงวดที่เหลือทั้งหมดตลอดมา สิทธิเรียกร้องในกรณีหนี้เงินที่ต้องชำระเพื่อผ่อนทุนคืนเป็นงวด ๆ ย่อมเกิดขึ้นนับแต่นั้น อายุความฟ้องเรียกเงินจำนวนที่ค้างต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๓๓ (๒) ซึ่งมีกำหนดอายุความ ๕ ปี และเริ่มตั้งแต่วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๑ โจทก์ฟ้องคดีเกินกว่า ๕ ปี ขาดอายุความตามมาตรา ๑๙๓/๓๓ (๒)

แม้หนี้ตามสัญญากู้เงินซึ่งเป็นหนี้ประธานขาดอายุความ แต่โจทก์ซึ่งรับโอนสิทธิเรียกร้องในฐานะผู้รับจำนองมีสิทธิเหนือทรัพย์สินที่จำเลยทั้งสองจดทะเบียนประกันการชำระหนี้ มีลักษณะเป็นทรัพย์สินซึ่งไม่มีอายุความฟ้องเรียก จึงต้องด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๒๗ และมาตรา ๗๔๕ โจทก์ซึ่งเป็นผู้รับจำนองจะบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่จำนองแม้เมื่อหนี้ที่จำนองเป็นประกันนั้นขาดอายุความแล้วก็ได้ แต่จะบังคับให้ชำระดอกเบี้ยที่ค้างชำระย้อนหลังเกินกว่าห้าปีไม่ได้ และคงบังคับได้แต่เฉพาะทรัพย์สินที่จำเลยทั้งสองจำนองไว้ จะบังคับจากทรัพย์สินอื่นอีกหาได้ไม่ ถึงแม้ว่าตามสัญญาจำนองจะ

กำหนดให้จำเลยทั้งสองผู้จำนองยินยอมใช้เงินจำนวนที่ขาดจนครบ หากบังคับจำนองได้เงินไม่พอชำระหนี้ก็ตาม

คำถาม เจ้าหนี้ไม่ได้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้ำประกันภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ถูกฟ้องคดี จะมีอำนาจฟ้องผู้ค้ำประกันหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๘๗๓/๒๕๖๒

โจทก์มีหนังสือส่งไปยังจำเลยที่ ๑ ตามสถานที่ที่ระบุในสัญญากู้เบิกเงินเกินบัญชี แม้จำเลยที่ ๑ ไม่ได้รับ แต่ของจดหมายมีการระบุเหตุขัดข้องที่นำจ่ายผู้รับไม่ได้ว่าย้ายไม่ทราบที่อยู่ใหม่ โดยมีลายมือชื่อของพนักงานที่เกี่ยวข้องในการนำจ่ายและลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ กำกับไว้ เมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ เคยแจ้งการเปลี่ยนแปลงสถานที่ที่ระบุไว้ในสัญญากู้เบิกเงินเกินบัญชีมาก่อน ถือได้ว่าโจทก์ส่งหนังสือให้แก่จำเลยที่ ๑ โดยชอบแล้ว ตามสัญญากู้เบิกเงินเกินบัญชีที่กำหนดว่า “บรรดาหนังสือติดต่อ ทวงถาม บอกกล่าวหรือหนังสืออื่นใดที่จะส่งให้แก่ผู้กู้ นั้น ไม่ว่าจะส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนหรือไม่ลงทะเบียน หรือให้คนนำไปส่งเองก็ดี ถ้าหากได้ส่งไปยังสถานที่ที่ระบุไว้ข้างต้นตามสัญญาฉบับนี้ ให้ถือว่าได้ส่งให้แก่ผู้กู้โดยชอบ ทั้งนี้โดยไม่คำนึงว่าจะมีผู้รับไว้หรือไม่ก็ตาม...” สัญญากู้เบิกเงินเกินบัญชีระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๑ เป็นอันเลิกกันในวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙ และถือว่าจำเลยที่ ๑ ตกเป็นผู้ผิดนัดนับแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

ภายหลังจากที่จำเลยที่ ๑ ผิดนัดแล้ว โจทก์ไม่ได้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังจำเลยที่ ๒ ผู้ค้ำประกันภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่จำเลยที่ ๑ ถูกฟ้องคดี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๘๖ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวบัญญัติให้ใช้บังคับมาตรา ๖๘๖ ที่แก้ไขเพิ่มเติมนี้กับกรณีที่ถูกฟ้องผิดนัดนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นต้นไป โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ ๒

คำถาม บุคคลที่ศาลพิพากษาว่าไม่ได้สิทธิครอบครองที่ดิน (เพราะเป็นผู้ครอบครองแทน) ให้ผู้ครอบครองคืนหนังสือรับรองการทำประโยชน์แก่เจ้าของ บุคคลดังกล่าวจะแสดงเจตนาเปลี่ยนลักษณะแห่งการยึดถือทรัพย์สินแทนมาเป็นยึดถือเพื่อตนเองจะเป็นการแย่งการครอบครองได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๘๖๐/๒๕๖๒

บุคคลผู้ยึดถือทรัพย์สินอยู่ในฐานะเป็นผู้แทนผู้ครอบครองและเปลี่ยนแปลงลักษณะแห่งการยึดถือโดยบอกกล่าวไปยังผู้ครอบครองว่าไม่เจตนาจะยึดถือทรัพย์สินแทนผู้ครอบครองต่อไป อันมีผลให้บุคคลผู้ยึดถือทรัพย์สินได้สิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๘๑ ประกอบมาตรา ๑๓๖๗ นั้น จะต้องเป็นการยึดถือทรัพย์สินแทนผู้ครอบครองโดยชอบหรือมีนิติสัมพันธ์ต่อกัน และแสดงเจตนาเปลี่ยนแปลงลักษณะแห่งการยึดถือทรัพย์สินแทนมาเป็นการยึดถือเพื่อตน จึงจะถือว่าเป็นการแย่งการครอบครองซึ่งผู้ครอบครองต้องฟ้องคดีเพื่อเอาคืนซึ่งการครอบครองภายในหนึ่งปีนับแต่เวลาถูกแย่งการครอบครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๗๕ วรรคสอง

คดีก่อนโจทก์ในฐานะผู้จัดการมรดกของ ส. ฟ้องขอให้จำเลยส่งมอบหนังสือรับรองการทำประโยชน์คืน ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า จำเลยครอบครองที่ดินพิพาทแทนทายาทของ ส. ไม่ได้สิทธิครอบครองที่ดินพิพาท พิพากษาให้จำเลยคืนหนังสือรับรองการทำประโยชน์แก่โจทก์ คดีถึงที่สุดแล้ว จำเลยมีหน้าที่ปฏิบัติตามคำพิพากษาดำเนินการคืนหนังสือรับรองการทำประโยชน์แก่โจทก์ แต่จำเลยไม่ปฏิบัติตามคำบังคับ คงครอบครองที่ดินพิพาทของโจทก์ตลอดมาอันเป็นการครอบครองโดยไม่ชอบ จำเลยจึงมิใช่บุคคลผู้ยึดถือทรัพย์สินอยู่ในฐานะเป็นผู้แทนผู้ครอบครองตามความหมายของมาตรา ๑๓๘๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จำเลยไม่มีสิทธิที่จะแสดงเจตนาเปลี่ยนแปลงลักษณะแห่งการยึดถือทรัพย์สินแทนมาเป็นการยึดถือเพื่อตนอันจะเป็นการแย่งการครอบครองตามบทบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น โจทก์ในฐานะเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาชอบที่จะบังคับคดีให้จำเลยปฏิบัติตามคำพิพากษาต่อไป ซึ่งศาลชั้นต้นออกหมายบังคับคดีแก่จำเลยตามคำขอของโจทก์แล้ว การที่จำเลยยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีว่า ภายหลังศาลฎีกามีคำพิพากษาจำเลยยังคงยึดถือครอบครองที่ดินพิพาท ต่อมาจำเลยมีหนังสือบอกกล่าวเปลี่ยนแปลงลักษณะแห่งการยึดถือที่ดินพิพาทแทนมาเป็นการยึดถือเพื่อตน เป็นเพียงข้ออ้างเพื่อมิให้ตนต้องถูกบังคับคดีตามคำพิพากษาศาลฎีกาในคดีก่อนนั่นเอง เมื่อจำเลยและบริวารไม่ออกจากที่ดินพิพาท โจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลยและบริวารให้ออกจากที่ดินพิพาทโดยไม่อยู่ในบังคับที่จะต้องฟ้องคดีภายในหนึ่งปีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๗๕ วรรคสอง

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์

บรรณาธิการ